

Խմբագրող թիվեր բաց է ամենայն օր 10—11 ժամը
(բացի կիրակի և տոն օրերից):

Ցայտարարություն ինդուկցիոն է ամեն լիգուսի:

Ցայտարարություն ինկնեների Համար վճարում են իւրա-
բանիւր բաժին 2 կողմի:

Մայրը նման է այն արմատի
որ գլխում է արևի ճառագայթներ
արդաւանդ հողից հիւթ ծծում,
զի, շունչ առնում և աճիւններ

[illegible]

Ծառողները այնքան կանոնաւոր, այս ծառողները այնքան ուսանալով, այս իշխատակարանները այնքան վեր- խարի, այս աւագանները այնքան ճշգրիտաւոր, այս լսակիր այնքան բանաստեղծական, թող մի կողմ մնան նաւակները, որոնք Աստուծոյ ներ կը կրեն իրանց վրայ: Այս ևս այդ գործը չեմ կարող կատարել: Միտալից անձնակցութիւն մի մարդ եմ ես: Գաւթ ուրեմն բուն խնդիրն է չափ-Պարկի մէջ քան կենդանո- ներ որոշուած էին ատենաբանները Համար Արդիւ իրենք Հասարակաց մեծ կառքերն էին, որոնք ամենայն յարմարութեամբ կարող էին ծառա- յել բեմի: Երկուրեւն ժամը հինգէն մի քառորդ վերջ, այս խնդիր բուն հեղինակը Սըր Ուիլիամ Լոյսը Բարդ (պարլամենտի անդամ) Հայդ- Պարկի դռներն ներս կը մտնէ, յու- զումը նրա լսուէն: Յիսուս Հագա- ընէ աւելի է երկուսն բազմութիւնը, որ Համակրութեան կեցցէնքով կը դիմաւորէ պատկառելի ծերունիներ, որ ոտականներով շրջապատուած կը յաւաքանայ իւր գաւթ գրաւելու: Մի քանի րոպէն անընդհատ ծափահա- լուծութիւններն ինտոյ նշան կը տրուի, ատենաբաններ Հրապարակ կը գան մին քան զմիւսը կարող, յուզիչ, աւագիւտ, հրապարակ: Նրանց կարող են մարմնացնել զինեմութիւնը իւր գաղափար կերպարանով, թուել նախ- ճիւղները մին միւսի լեռնէն, և Հա- մոյն ժողովուրդին Համակրել գէպի խնդիրը: Այստեղ ծափահալուած ին- տոյ ատենաբանն ատենաբան երկու տրակաւացած, միշտ մոլորելն:

Այսպիսով թէ կանայն ու ունեին իրանց սեպական բեմը: Այսպիսով կանայք ինչ չունին որ բեմ չունե- նան: Եւ չգտնուող նրանց բեմ ու- նենալուն, բայց գտնուող որ Հա- կառակ սեպական ու ունե բեմե- ընդ իշտ նրանք միայն երկուսն ունե- նին: Կանայք Լոնդոնի ընկերական կեանքի մէջ խաղաղած գրեթե նա- լելով նրանց պէտք էր ամենաբեմը, ամենաբեմը ինտուսն և ինչ բեմ ու- նենալուն: Եթէ խնդիրը մեծամասնու- թեան գալ, դարձեալ նրանք գոնէ ինտուս բեմ ունենալու էին: Այս թէ ինչու, — մինչև վերջի ժամանակները ամեն մարդ Հաւատացած էր թէ Լոնդոնի մէջ իրական սեռը արա- կաններն միայն երեք անգամ է: Միտքը բացատրեմ. այսինքն թէ, եթէ Լոնդոնի երկուստեղներէն իւ- ռաքանչիւրը երեք օրերով Հետ ա- մուսնանայ, ահա այն, և միայն այն ժամանակը տեղուր բոլոր օրերովնը իր փոխարին տեսնելու երջան- կութիւնը կը վայելէին: Այսօր այդ Հաւատքը Հնացել է. մի բարեհալի անձ կանայք կ'ընտելանին մի պար- զելու յաւակնութեամբ Հրապարակ կենդան, ծափահալմամբ մարտակրկիտ Հաշիւներ կատարելն լեռն կը գրա-

նէ թէ շատ աղիքներն ունեցող մա- յերն Հնաքը է այն լուրը, թէ իրական սեռը արականն եւս պատկերն է, ընդ- Հակառակը իրական սեռը արականն Հնաքատկերն է: Հասկացնէ թէ ինչու լեռն ամբողջ ունենալու էին կանայք: Ինչ և ինչ, նրանք եր- կուսն ունեին, բայց լաւ երկուս: Ես պատիւ ունեցալ մասնաւորաբար օր. Գործիքի ատենախօսութեան ներկայ գտնուել: Այստեղ էլ թող ընթերցողը ներէ ինչ, որ չեմ ձեռ- նարկել այդ օրերովի կազմուածքը և շարժումները նկարագրել օգնութեան կոչելով կարապի պարանոցէն մինչև վարդի թերթը: Նրա մէջքի մասին բան պիտի չասեմ, ոչ էլ խաղա- շահեր Հուսերի մասին, կարծիք այ- տերի Հետ, որ գործ չունիմ, մողել աչքերի Հետ ընտել: Այս ամենը թող թողնիմ Ս. Չոպանեանին, նա մաս- նաւոր փափաք ունի կանայքի պատ- իկները վերլուծել, թող Հրամայէ: Ա- տենախօսութեանը զարկով օր. Գործի- թի իւր մուրազին Հասնի, սրանէ ա- լելի մեծ օրհնէնք չեմ կարող գտնել իրան Համար: Մարդիկ յատուկ են յուզել մարդը ոչ թէ պիտի գլխով, Համակրութիւն, գուրթ, այլ գէպի մոլորելութիւն:

Կիրք, ահա ինչ օրի յայտ կը գալ առնական շեշտերի և խորհուրդները Հաւատակ ժողովրդի մէջ: Ատենաբա- նը կը խորխորայ, կ'ուռչի, կը բար- կանայ, կը փոթորիկ, կ'անիծէ մին- չեւ այն ատենան, որ ունեցողը կը զրգուռի անիծել: Բայց այսպէս չէ կանայք Համար, օր. Գործիքի ընդ- Հակառակը փոխանակ ալեկոծելու կը մոլորէ, կը գլուխ, վերջինքով իւ- նը չէ, որ կը լսուի նրա կուրծքէն, գուրթն է այն: Ուր որ ապրակել Հարկաւոր է, բոտ մեր տեսութեան, նա կը Համարուէ, կը ներէ: Այնինչ միւս ատենաբանները զիմբերովի գաղթի կերպարանը կը տալին մինչև այն ատենան, որ մարդ կը փոր- ձուէր անարժան Համարել նոցա ապ- իւրով, այս կողմը օր. Գործիքի մեղ- միւս վեր կը բարձրացնէր զինեմութե- թեան յիշուտ ցնցոտին և նրա տա- լիկն երևան կը բերէր մի մարդ, մի ազգակից, մի անմաշ էակ բարոյա- կան օգնութեան կարօտ. և այնքան սրտաւարժ էր այդ յատնութեան երանարկը, որ մարդ բուռն կարեկցու- թիւն կը տաճէր առ ըմպելիք թը- շուտ. Գործ:

Միայն այսքան. կը կարծէք թէ գրեթեպոյնները անհոգ կը կենային այս մահացու շարժման դէմ. ոչ, այդպէս չէ, նոքա էլ իրանց ժողով- ներն ունեին նոյն շրջանի մէջ, և այնտեղ մի կողմէն ստոր ծափահա- լուծութիւններն մէկէն Բանկից Բառու- լը կը լսուէր, միւս կողմէն գրեթէ նոյնչափ ուժգնութեամբ «Ելաւ իմ կեցցէ Բառու» տակնայն կը Հասնէր: Բառուք անձնուէր Հետեւները ա- րեւոյդներն մի ահագին կամած, ժո- ղով են գումարել, ջերմ ատենա-

բանութիւններն մէկը միւսին կը յա- ջորդէ: Ահա թէ ինչպէս կը վերա- բերի նոցանէ մին առ ունեցողները. Տիկնայք և տեղաբ. միայն մի Հա- ճոյք, մի միջոցաւոր միջոց ունեցէ, այն էլ մեր ձեռքէն կ'ուզեն խել տու- փառսեր բերելով թէ գարնջուրը և գինին վառակար են մարդուն ամեն տեսակէտով. սխալ է այս փառսեր, մի Հաւատաք. ես երէկ Լոնդոնի ա- մենանշանաւոր բժշկի գաղափարը Հարցրի այս մասին, նա ասաց որ խմիչքներն ընդհակառակը շատ օգ- տակար են (ծափահալութիւն):

Իմ գաղափարը կ'ուզեն իմանալ, ընթերցող, ես կ'ասեմ, որ այդ մար- դը կամ բժշկի գինեպանն է եղել և կամ տիկին գինեպանն: Եթէ գուր կը պնդեն թէ բժիշկ է նա, մի այլ բացատրութիւն չէ կարելի տալ, նա ուրեմն լինելու է յաճախողներէ գուրկ մի բժիշկ:

Հայդ-Պարկի մէջ չափադանու- թիւն չի լինի եթէ ասեմ Հագաթէն աւելի դրօշակ կը ծածանէր, որոց ամեն մէկի վրայ մի ընտիր նշանա- բան կար գրուած. ընդհանրապէս նշանաբանները կ'ընտիրաւորան էին, ինչպէս որ ժողովուրդին ցոյցը կը օգ- նական երևալէր ունէր: Գինեմոլներն էլ իրանց դրօշակներն ունէին, որոց մէկի վրայ գրուած էր. «Միջէ մենք գինեմոլ ենք, որ ջանք կ'անեն մեղ մեր մի գաւթ գարնջելու գրեթէ»:

Ո՞վ ասաց թէ դուք գինեմոլ էք շատ շատ օրը մի քանի տասնեակ բաժակ գարնջուր կը պարկէք, մի քանի բաժակ էլ գինի կամ օղի, սրտով ինչ դուրս կը գալ, միայն շարժել և կ'ընտիր գինեմոլներն են, որ գինեմոլնք անկեղծ կ'ընտիր լսու կը Հասնէր, այն էլ որ ներքին է:

Daily Chronicle կը ջանայ Հաւա- տանել թէ Հայդ-Պարկի մէջ 1200 Հասարակաց կառքեր կային այսօր: Լոնդոնի անձնակցութիւնը անպատ- իւր կը փորձուէր խորհել թէ այլ ևս քաղաքը դատարկուել է:

Չորս ժամ մարդկային Հոսանքի դէմ կուռելով վերջապէս յաջողեցալ իմ գործութիւնը պաշտպանել մինչև որ մի Հնարքով ես ինչ պարտագին դուրս Հանցի:

Այժմ աղատ եմ:

Ա. Արաճեղ:

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ

ԱՆԻՔՍՏԱՆԻ ԶԻՌՈՂՅԱՆԻ ԳՈՐԾԸ

(Թիֆլիզի դատատանական պալատի մայիսի 31-ի նիստը)

(Ձառակաւութիւն և վերջ *)

Դատաւարական դատարանի մեղա- դրական վճռի դէմ բողոքեց դատա-
*) Տես Արձագանք. № 65.

խաղի օգնականը, ապացուցանելով թէ գործից երևում է որ Զիթ օգնական- փորձել է սպանել նաև Արաճեղին: Նրան, ուստի և Զիթօգնականին այդ յանցանքի Համար ևս պէտք է մեղա- տուր ճանաչել:

Մեղադրութեան մէջ ապացուցուած է, որ Մանուկեանը իւր խմբով յա- ճախուել է մեղադրեալի վրայ և վեր- ջինս իրան պաշտպանելու Համար միայն սպանել է Մանուկեանին:

Գործի գեղեցուկից լեռնի տրու- կողմերն էլ խնդրեցին, որ թող ներ- բուի իրանց ճանաչել ինտուս նա- Հանգական դատարանի քննութեան կէտերի վրայ. այնուհետև սկսուեց ճառախօսութիւնը:

Գա տ ա լ ա լ կ ի ղ օ գ ն ա կ ա ն Կ ր ա ս ո վ ս կ ի ն .

Պաշտպանի գանգատի առաջին աւարտութիւն է, որ Երևանի նա- Հանգական դատարանի մեղադրական վճռի մասնակցել է պ. Սուրբի, որ այս ժամանակ նախադրանի ան- դամ էր: Մեղադրողի կարծիքով այդ աւարտութիւնն ուշադրութեան ար- ժանի չէ, որովհետև ճառախօսները իրարմէն են իրանց պարտաւորու- թիւնը կատարելու իրաւունքից ոչ թէ Հրաման տալու վայելեանից, այլ ճառախօսութիւնը արձակուելու ժամանակից. իսկ ինչ վերաբերում է Այնքանադատի Հաշտարաբ դատա- տուր օգնականի մասնակցութիւնը, այդ դատարանի մի անային կարգա- դրութիւն է և այդ պատճառով չի կարող բողոքի առիթ լինել, որով- հետև դատարանի նախագահից է կանխուած դատարանի կարգը լրացնե- լու Համար Հրաւիրել Երևանեան դատական շրջանի այս կամ այն Հաշ- տարաբ դատարանի օգնականին:

Պաշտպանութեան գործի ամբողջ նիւթը քննութեանը զարկով, ասում է մեղադրողը՝ պալատի ուշադրութիւնն անհրաժեշտ է այն Հանգամանքի վրայ, որ Զիթօգնականը Հարուստ մարդ է, իսկ Հարուստութիւնը, ինչ- պէս յայտնի է, վատ արարքները ծածկելու ամենաուշագոյն մի միջոց է: Մեր ժամանակակից Հասարակութեան մեծամասնութիւնը մեծ ջանքով երկրպագում է ոսկէ Հորթին, և Հարուստութեան ամենալաւ միջոցն է կեղծելու վկանների ցոյցումները, երբ այդ անհրաժեշտ է: Բայց չնայելով դրան այս գործում թէ և յօդուտ մեղադրողին են գաւառապետ Զա- ղուբատովի, ոստիկանապետ Լեվիկու, ոստիկանական սպայ Սիւրովի և այլ Համեմատութեամբ մնացած վկանների, կրթութեան անձանց ցոյցումները, բայց այնուամենայնիւ քննութիւնը երե-ւան բերեց բաւականին փաստեր, որով Զիթօգնականը ճանաչուեց յաշ- տարաբ Մանուկեանի սպանութեան գործում:

Այս բաժանելով վկանների ցոյց- մունքները երեք տեսակի, մեղադրողը, մանրամասն քննութեան ենթարկե- լով Զաղուբատովի, մեղադրողի վի-

սայի, ցոյցումները, Հաստատում է, որ այս վկայի ցոյցումները «ի վնաս տրդարադատութեան» է. ի Հաստա- տութեան այդ Հայեացքի մեղադրողը յաւաք է բերում Զաղուբատովի Զի- թօգնականին ասած խօսքերը ոտի- կանատանը, սպանութեան գիշերը. «մի վախենար, դու մարդապաշտ չես»: Միտքից կարող էր գիտենալ Զա- ղուբատովի թէ ինչպէս է կատա- րուել այդ յանցանքը, քանի որ գիտ- չէր սկսուել քննութիւնը: Այս գործի խնդիրն ուղեւոր է ոչ էլ մեղադրու- ղի կցկտուր ցոյցումները չէին կարող առիթ տալ դատաւարանին այդպիսի եղբակցութիւն անել:

Այդ խօսքերը նշանակում են. «մի վախենար, մենք կ'ազատենք քեզ, մենք այստեղ ենք»: Զի կարելի լուծութեան տալ նաև այն իրողու- թիւնը, որ Զաղուբատովի առանց քնն- չի թոյլտուութեան գնում է բանտը Զիթօգնականին տեսութեան: Զաղու- բատովի ասում է թէ ինքը բանտ է գնացել գործով իրեն կառավարել Կարսի բանտի, սակայն այսպիսի ե- ռաւորուն կառավարելնքը դժուար է գտնել: Զաղուբատովի պարտաւորու- թիւնն էր բանտ գնալով չմտնել իւր անբողոք սենեակը, որ բան- տարկուած էր մարդապաշտութեան Համար, և մասնաւոր խօսակցութիւն չունենար նրա Հետ պնդելով դա- ձեալ թէ մի վախենար և այլն:

Ոստիկանապետ Լեվիկու ցոյց- մունքը Հերքում է նոյն իսկ իւր խօսքերով: Զիթօգնականի գործում նա երկուսի դեր է կատարել: Ցանցան- քը գործուելուց առաջ ոստիկանա- պետ Լեվիկին մտնում է Մանուկեա- նի խանութը և Համարում նրան վե- րադարձնել Զիթօգնականից ստացած գումարը. երբ Մանուկեանը մեղքում է, Լեվիկին սպառնում է նրան ոս- տիկանական միջոցներով: Մանու- կեանը գանգատովի և ոստիկանա- պետի արարքի դէմ և միայն պոլի- ցիայի արթնութեան շնորհիւ այս խաղաղաւոր գործն ընդհատուած է...

Այս պալատ ընտրուել է նաև Լե- վիկուի կարարութիւնը քննել իշ- խանութեան Հետ. երբ տեղական դատարանի օգնականը պահանջում է ոստիկանապետից բանտարկել տալ Զիթօգնականին, ոստիկանապետը պա- անջում է գրաւոր առաջարկութիւն, ասելով թէ կարիք չկայ բանտարկե- լու Զիթօգնականին, որովհետև նա յայտնի անձնաւորութիւն է Կարսում և յանձնուր չէ:

Մեղադրողի վիճակին այդչափ կարեկցող վկանների ցոյցումները Հար- կաւ ճիշտ չէր կարող լինել և չէր կարող նահանգական դատարանի վճռի Հիմքը կազմել:

Ոստիկանական սպայ Սիւրով վկան աւելի Հետուն է գնացել. ամեն ոք կարողավ այս գործին վերաբերեալ նրա ցոյցումները, կարող է ասել, որ նա նախապատրաստութիւններ է տեսնում, որպէսզի ապագայում Հա-

շիւ ունենայ դատաւարի Հսկողու- թեան Հետ. նա փոփոխելով իւր տը- ւած ցոյցումները, խոստովանում է, որ ինքը ստույգ չէ ասել: Մի խօս- քով վերադառնալ բոլոր վկանների ցոյց- մունքը Հարուստ է կեղծել և յեղա- շրջել ճշմարտութիւնը:

Զիթօգնականի դուսն բաղխումը վկայում է նաև ատենաբանաւոր Ժոյա- նովիչը. սակայն այդ բաղխումը չեն լսել Զիթօգնականի տանից աւելի մօտ ապրողները. մօտիկ բնակողները գինեալ Պետանդէրը, նրա օրդին և բոլոր ծառաները չեն լսել բաղխումը: Այնինչ բաղխում չի եղել, այլ այդ բաղխումը յառաջացել է վկայի լրս- տակատեսութեամբ (Հայկեցիացի) կամ նրա ականջի առանձին կազմա- կերպութեամբ և կամ թէ Զիթօգ- նականի շնորհիւ:

Հաստատելով, որ Մանուկեանի Հետ եղած անձինք բողոքում են այլ կերպ թէ անձինք բողոքում են այդ վկայութեան, մեղադրողը պնդում է, որ Զաղուբատովի, Լեվիկին և միւս վկաններ իրանց ցոյցումները Համա- ձայն ճշմարտութեան չեն տալիս. և սպանութիւնը կատարուել է ոչ թէ ինքնապաշտպանութեան Համար, այլ զրգուած ժամանակ և դիտմամբ:

Այս գաղով բողոքի մէջ յաւաք բերում են միւս աւարտութիւններին, մեղադրողն ասում է թէ Սարգիսեան, Ուրախեան, Մանուկեան և այլ վկա- նների ցոյցումները ճիշտ պէտք է լինի քանի որ նրանց Հարցաքննել են նոյն իսկ սպանութեան գիշերը, այդ պատճառով նոքա առիթ չէին կա- րող ունենալ նախապէս պայմանա-ւորուելու. այն ինչ Զիթօգնականի կործանակները կարող էին պայմա- նաւորուել ի նկատ ունենալով Զի- թօգնականի կարողութիւնը:

Այլը մեղադրողը գտնում է որ Մանուկեանին սպանելու գործի վիճ- ուր դատարանը ճշգրտութեամբ է որո- շել, միայն թէ Զիթօգնականին պէտք էր յանցաւոր ճանաչել նաև Արամա- լեանին սպանելու փորձ անելու Հա- մար: Այս մեղադրողի անձնաւոր- րութիւնը նկարագրելով մեղադրողը վերջացրեց իւր խօսքը՝ ասելով. «Զի- թօգնականին շատ է տուրած, շատ էլ պէտք է պահանջուի նրանից, ոչ միայն բարոյական մտքով, այլ նաև պատմութեան ատենաբանութեամբ օրէնքի ա- ռաջ»:

Դատարանի վճիւր յայտնի է բն- թերցողներին:

Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն

ԱՆԳԼԻԱ.— Գաւառի 10-ին Լոնդոնի Հայդ-Պարկում կայացաւ մի ահագին «միթինգ» յօդուտ ժողովարութեան: Անգլիական կառավարութիւնը մի օրինակիւ է առաջարկել պարլամեն-

այրուում են արտասուքով, շրթունք- ները դողում են, ունքն ու միտքը մոլորվում:

Ցերեկն անցնում է, խաւարը պա- տում աշխարհին:

Ահա արտները իրանց վեհապանք ապարանքներում, շքեղ կրօնական դաշկիւններում, դաշնամուրների թո- վիչ ձայներն Հետ լսողում, ծիծաղում, ուրախանում են գաւառներով և կա- նանցով շրջապատուած, բայց զարդը մշցին տրակաւին Հանգիտ չունի: Այսպիսի ախուռաւան չիմքում, Համե- տը զլիւն տակ դրած, մի պատառու- լուն ցնցողով վրան ձգած, Հայեաց- քուն ցնցող զգայնք միջոց կապող, դէ- պի փայլուն լուսինը, Հագարաւոր պատկերներ աչքի առաջ առած վա- րանում է բողոքովի դադար չգա- լով:

Ահա մերի, խճճուած մազերով, բո- րիկ ոտներով, կեղտոտ, պատառու- տուն փայտաների մէջ, խղճալի Հա- լեանքով դառուկ, գլգլուր դէմքով Մարտի, Մարտի, Միւսն ու Նուարդը Հաց են խնդրում իրանից, վիզները ձկան, մերթ մոտենում իւր ծնկնե- րով ու վզով փարում, գլգլում. «ա-

յո, անօթի եմ, ինչի մի վշուր Հաց տուր»:

—Այո, տկող եմ ինչի շոր առ: Ահա կիցը վիզը ծածկէ, ցնցողների մէջ փաթեթուած, մերթ մոտենում է իրան Հաց խնդրում, մերթ պարկը շալակում և դուռն դուռը Հաց մու- լում:

Միտքը կոծկում է կատաղած ծովի պէս, Հագարաւոր վշուր օրերի միման կրծքում մաշում են նրա կարօտով մաշուած սրտի թերթիկ, տրորվում է աջ ու ձախ, աչքը ծած- կում, բանում. ու լուրն, Հանգիտ քունը ամենալին չի մօտենում: Երկու տեղերից յոյնած նրան տրեւում է մի ծանր քուն, որ և լինէ անցնե- լուց լեռնայն տեսնում է արդէն լուրջ բացուած, արեւի շողերն ըն- կած: Մի բուռն ջուր երեւում է տա- լիս, ապա պատառած փեշերով սըր- բում, Համեան իսկոյն շալակում և ընթառում դարձեալ գէպի «մայրա»:

Դէպի «մայրա», դէպի «մայրա», ահա նրա գործիւ միակ տեղը, ծանր բեռները նրա գործը, գաւառ չաբա- լանքն ու աղի քրտինք աշխատանքը: Մի կտոր՝ ջոր Հաց է նրա ճաշը,

այն էլ թաթախուած աչքերի աղի արտասուքով: Եւ իւրաքանչիւր պա- տառի Հետ նա կուլ է տալիս, աչե- րից թափուող մի քանի կաթիլ դառ- նալից արտասուքը:

Եւ այդպէս ամեն, օր ամեն ժամ նա տանջվում, չաբաղվում է, տա- լուրութեան մէջ, Հարապատների կարօ- տով մաշվում, օրն ու կեանքը սեւա- ցնում և դարձեալ խեղճ, դարձեալ թշուառ, անուռն և անտէր...

Եւ նրա ընտանիքը իւր Հայրենի- լի մէջ գոհվում է, ո՞վ դիտէ, ինչ տեսակ Հոսանքների, ինչ վշտաղին աղէտներին:

Հատ անգամ այդ զարկերիցը ջըր- տինքի փատակները կ'անում են ան- խեղճ վաշտառները: Որքան տան- ջանքով, որքան չաբաղանքով, որ- քան գաւառ կ'սկիծով մի լինէ սե- «մայրա» են փատակում, իրանց գա- ւառներն ուղարկելու: Եւ ահա տե՛ս թէ այդ քրտինքը ձուլուած փառա- ները ինչպէս են կուլ գնում:

Չարքիւնում և վերջապէս լինէ աւե- լացնելու Համար տանում պահ են տալիս մի որպէս թէ «մահուգ» չու- խա Հագարդ աղալի, փտահանալով

նրանց աղնութեանն ու ճշմարտու- թեանը, փտահանալով նրանց «աղա- վարի» շարժումներն ու նիստ ու կացին, ոսկեփայլ շորերն ու Հոյա- կապ տները, բայց ցաւ ի սիրտ նրանք այլ ևս չեն տեսնում:

Այնքան ճիւղ, խղճալի դէմքով, ձեռները մեկնում են և իրանց աղի քրտինքի պտուղը պահանջում, փո- խաբէրը Հայհոյանք, անտեղի լու- տանք և մինչև իսկ ձեռն ու Հարուստ օտանում:

Եւ ո՞վ կ'տես, որ «աղան» մեղաւոր է. Հագարների տէր աղալին ո՞վ կը կարծէ որ մի զարկով մշեցու «Քիա- րան» ուտէ:

Ա՛խ, անձկայի ընկեր, եկ և տես որ այդ Հագարների մեծ մարդ Հէնց այդ դարբները քրտինքով են ձու- րուած, այդ զարկերի մէջքերի ուղեղից են Հանուած:

Սակայն ո՞վ է մտածում այդ խեղ- ճերի մասին, ո՞վ է այն կարեկցող, ո՞վ է սրտակոյ, որ մի առ. ժամանակ թողնէ ինքնապաշտ «աղաղիւրութիւ- նը», մի անձամբ ներս մտնէ այդ տառապանքներին զոհուած դարբ- ների մէջ, մի օգնութեան և կարեկ-

ցութեան ձեռք մեկնէ, եթէ ոչ իւր ոյժով ամօք նրանց վշտերը, գոնէ առաւարները Հանէ և տանէ դէպի Հարթը, գոնէ ցոյց տալ նրանց ջըր- տինքից ահա, Հասած բուռնած պտղի մի ապահով պահաքան, պտուղ, որով պէտք է կեցակութիւն, ոչ մի կամ երկու անձինք, որով պիտի պահպա- նուի ոչ մէկի կամ երկուսի գոյու- թեանը, այլ պտուղ, որ պիտի պահէ, պահպանէ մի ամբողջ գերդաստան, որ պիտի յաղցնէ մի ամբողջ տառ- նակ անձանց քաղցը:

Ո՛ր են Հաբա իրանց «աղաղաւ» Համարողները: Եթէ անբարդ դարբ- ների դուսն աշխատանքի փատակը չէ կարելի ապահովացնել, գոնէ նը- րանց Համար մի

տին, որի գործընթացը համայնքին
ին իրաւունք է տրուում ընդհանուր
քուէարկութեամբ որոշել խմբի
վաճառումն արգելելու: Այդ օրինա-
գծի թրագծաւորութեամբ ասած աշ-
գիւստ Լուսինի գինեւաճառները «մի-
թիւն» կարգաւորել օրինաւոր իրա-
դրութեամբ հաճախակի մտա-
դրութեամբ, ժողովուրդը խախտա-
կութեամբ փախցնել «միթիւն» ան-
մասնակցորէն: Գունիսի 10-ի միթիւնի
մասնակցորէն թիւը որոշելու հա-
մար այդքան կ'անհաշի, որ ժամը
4-ին լիտ կէսօրի միթիւնի գնացը
սկսուեցաւ «Scotland-gard» փող-
նու, Հայդ-Պարկուս Նորա Ժայ-
հասա միայն 7 ժամին: Այդ Լուս-
սին (Lowson), որ ժողովուրդեան
գլխաւոր քարոզիչն է, եկաւ հան-
դիսաւոր կառուած նստած և կար-
դաց արեւոյդուրէն ղեմ մղած պա-
տեարարի նախագիծը, որ այդքան
կործանիչ է ժողովրդի համար: Հան-
գիսի մասնակցորէն, ճանապարհ-
ները, երբ անցնում էին նոյն «կլու-
նիւն» մտով, որոնք այսօրեային
արեւոյդուրէն են տուած իրանց,
«կատուների կոնցէրտ» տունն է պա-
տիւ լինելով «կլուսիւն» հանդիսա-
կանների ձեռքին ծածանում էին
զրոյաւորներ, որոնք վրայ դրած
հետեւեալը, «ճանապարհ գէպի կո-
րուստ», «Նիւրապար» և «Նիւրապար»
ընդ ջրի ակունք մտով, «Նիւրապար»
արեւոյդուրէն, և այլն:

—Այսօր ժամանակ Daily News
լրագրում հարաւորակեցաւ մի հե-
տաքերի թղթակցութիւն Կ. Պոլս-
սից, որ վկայում է թէ անգղիական
ներկայումս չունի այն ժողովրդակա-
նութիւնը, որ վկայում էր: Ի միջի
այլոց թղթակցի ասում է.

«Այսօր ներկայումս անկի պակաս
համակրութիւն է վայելում անգղիական
քան որ է այլ պետութիւն: Այս
բացատրում է մասնաւոր այն հիւստի-
ստիւնով, որ զգացին Տաճիկները, երբ
Պարսկապի անկումից լիտով անգղիական
պատերազմ չլայտնեց Ռուսաստանին,
նոյնպէս և այն հանգամանքով, որ
լորդ Մոյսթիլիքի պատմաւորները
մեծեցեցին վերանորոգելու բանազնա-
ցութիւնները ինքնատեան ինքեքի
մասին Գրուսմանը Պոլսի համաձայ-
նութեան հիմանց վրայ: Բայց Ան-
գղիայի անժողովրդակալութեան զը-
խաւոր պատճառը անգղիական զոր-
քերի ներկայութիւնն է Եգիպտոսում
և այն համակրութիւնը, որ նա ցուց-
ն է տալիս ղեպի հայկական ինքեքի:
Եգիպտոսն ինքն ըստ ինքեան հար-
կատու երկրի լինելով, այնքան մեծ
նշանակութիւն չունի, որ անգղիա-
կան զորքերի ներկայութիւնն այնտեղ
պատճառէր սուլթանին մեծ վրդով-
մունք և անհանգստութիւն: Այս
զգացմունքները պայմանաւորում են
անկի այն ազդեցութեամբ, որ իբրեւ
թէ ունի Անգղիան Արաբիայի բնա-
կիւնների վրայ և որ այստեղ (Կ. Պոլս-
սում) բացատրում են անգղիական
զորքերի ներկայութեամբ Եգիպտոս-
ում: Եւ ահա այդ ազդեցութեան
մէջ են տեսնում սպանակութիւն և վր-
տանդ սուլթանի իշխանութեան
իբրեւ խալիֆ:

«Ա. Բ. Չ. Ա. Գ. Ա. Ն. Գ.» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԵՐԵՆԻ ԴԱՐՈՒՄԻՆԵՐԵՆԻ

Յունիսի 11-ից.

ԲԵՐԼԻՆ. — Այսօր «Բանտարական
միութեան» շահերի վերահսկող վա-
սիլիքը բանտարկուեց և նրա բնա-
կարանը խուզարկուեցան հնթար-
կուեց, որի ժամանակ, ինչպէս պատ-
մում են, զանազան փնտաւար
բովանակութիւն ունեցող թղթեր:
Վասիլիքը ուստ է և ընդունել է
Յունիսի բնակիչ հպատակութիւն:

ԲԵՐԼԻՆ. — Յունիսի սկզբը հետեւ
Պրուսիայում սկսուած երաշտը մեծ
եղիւիւ է ազդում: Ամեն տեղից
զանազան են լսվում ուստիների
պակասութեան մասին:

Աշնանացանը՝ շատ վատ գոյն ու-
նի, տեղ-տեղ դեղնել է. այն տեղե-
րը, որտեղ իւր ժամանակին անձրեւ
եկաւ, ցորենի գրութիւնը գոհացու-
ցիչ է. աշնան համարը և դարեւա-
նացանն այնքան էլ լաւ չեն:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ. — Հրատարակուած է
բնակարանների վրայ պետական տուրք
դնելու օրէնքը:

ՓԵՐՏԲ. — Միլիտա և Ղրուկէդ
պատգամաւորները նախարարութեա-
նը ներկայացրին այն վաւերագրութե-
ան պատճենները, որ յաջողութեամբ
են անգլիական դեսպանատնից, և
որոնք մասնացուց են անուս ֆրան-
սական մի քանի պետական ան-
ձանց նա մանաւանդ պատգամաւոր
Ալեքսանդր, անհատաւորութիւնը:
Նախարարութիւնը մինչև անգամ
մեծեցեց նախ այդ վաւերագրութեան,
սակայն դատական քննութիւնն նշա-
նակեց, այն ժամանակ Միլիտան
այդ վաւերագրութեան ներկայացրեց
պատգամաւորների ժողովին: Պատ-
գամաւորների ժողովում Ալեքսանդր պա-
հանջում է իրան մեղադրողները
այսպիսիներ, որ ինքը դաւաճանել
է հայրենիքին: Միլիտան ասում է
թէ Ս. Մարիկիւն կղզու մի անձն
անգլիական դեսպանատնին ամեն օր
արտագրում էր նամակների պատճեն-
ներ, և մեծ լուգման ու ծիծաղի
մէջ կարգում է մի քանի նամակ-
ներ: Մի քանի պատգամաւորներ
մատնացուց են անուս ներկայացուած
վաւերագրութեան անձնութիւնը: Դը-
րուկէդը վեր է կենում ու լայնատը-
րում, որ ինքը թողնում է իւր պաշ-
տօնը: Ալեքսանդր. Միլիտան կար-
դում է անգլիական դեսպանատնին
կնիքը կրող մի վաւերագրութեան. այդ
վաւերագրութիւն մէջ ցուց են արված
այն դուռները, որ արուած են մի
քանի քաղաքական գործիչներին:
Միտանը ձեռակերպում է հերթական
խնդիրներին անցնելու առաջարկը,
դատաւարանով այդ ծաղրալի և
սփալի մեղադրանքը և ցաւակցու-
թիւն լայնելով իրաւ տեղ կող-
քած ժամանակի մասին:

Այդ առաջարկն ընդունվում է
382 ձայների առակութեամբ ընդ-
դէմ 4-ի, ծախհարութիւնը են լի-
նում: Նորոսը, անգլիական դեսպա-
նատնից այդ վաւերագրութեան յաջը-
տակողը, բանտարկուած է: Լրագրի-
ներն առանց կուտակութեան խրտ-
րութեան դատաւարանում են այն
թիւնակութիւնը, որով մեղադր-
վում են ֆրանսիական քաղաքական
գործիչները:

Կառավարութիւնը պատգամաւոր-
ների ժողովին առաջարկեց ֆրանսի-
ական առակական պայմանա-
գիրը: Ռուսաստանից ֆրանսիա ներ-
մուծող սե նաւթի համար առն-
վում է 9 ֆրանկ, իսկ գտնուած նաւ-
թի համար մինչև 12 1/2 ֆրանկ:
Ֆրանսիայից Ռուսաստան ներմու-
ծուող 51 իրերի համար պակաս
մաքս է նշանակվում, ի միջի այլոց
15 % պակասում է նաև ֆրանսիա-
կից շիշերով բերուող գինիների մաքսը:

ԽՈՐԱԳԻՐ-ՀԱՐԱՐԱԿԻՆ՝ ԱՐԳԱՐ ՀԱՐԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՏԵՂԵԿԱՑՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՈՐ ՀԻՄՆԵՐԵՆԻ

Բ. ՆԱՍԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
(Լուկա, Վորոնցովի արձանի հանգիւյ)
Հիւանդներին ընդունում են ամեն
օր, բացի կիւրակի օրերից:

ԱՌԱՋՈՑՆԵՐԸ

Բ. Ա. ՆԱՍԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վի-
րաբուժութեան (և ատամնաբու) և վե-
ներական (սիֆիլիս) ցաւերի:
Կ. Մ. ՉԻԿԱՎԱՆ—9—10 ժ. աչքի և
նեարալից ց.
Դ. Կ. ՐՈՒԳԱՎԱՆ—10—11 ժ. ներ-
քին, երկրաշարժ և կանանց ց.
Ի. Ֆ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԱՆ—11 1/2—12 1/2 ժ.
ակաշի, կոկորդի և քիթի ց.

Ս. Ջ. ՔԱՆՆԵԱՆ—12 1/2—1 ժ. ման-
կաբաժնական և կանանց ց.
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներ-
քին և երկրաշարժ ց.

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

Ա. Մ. ՓՈՒԿԱՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկրա-
շարժ և ներքին ց.

Ի. Վ. ՉԻԿԱՎԱՆ—5—6 ժ. աչքի
և կրծքի ց., Գինիս-խորհրդացական հե-
տապոսութիւն լսվի և մէղի:

Ա. Ա. ԳԱՐՍԵԱՆ—6—7 ժ. սիֆիլիսի
(և մորթու) և վիրաբուժութեան:

Բ. Ա. ՆԱՍԱՍԱՐԴԵԱՆ—7—7 1/2 ժ.
Ե. Ա. ՉԻԿԱՎԱՆ—7—7 1/2 ժ. ակա-
շի, կոկորդի, քիթի և նեարալից ց. (և
լեքտաբուժութիւն և մարմուն):

Վ. Ջար—50 Կ. Նամայորհրդի (կոնսի-
լիումի) և օպերացիայի համար առանձին:

Հիւանդների վերադարձ:
Իշխանական Կառավարութեան:

ԱՆԿԻՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐ ԵՐԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Մարդատար դնացքը Թիֆլիցի Բաժնի
գուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին
30 ր. և Բաժնում հասնում է երեկոյեան
ժ. 9-ին 45 ր.:

Փոստային դնացքը Թիֆլիցի Բաժնի
գուրս է գնում երեկոյեան ժ. 1-ին 20 ր.,
և հասնում է Բազու առաւօտեան ժ. 7
30 ր.:

Փոստային դնացքը Թիֆլիցի Բաժնի
գուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 մ.
և Բաժնում հասնում է առաւօտեան ժ.
8-ին 15 ր.:

Մարդատար դնացքը Բաժնում Թիֆլիցի
գուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին
45 ր. և Թիֆլիցի հասնում է երեկոյեան
ժ. 9-ին 52 ր.:

Փոստային դնացքը Բաժնում Թիֆլիցի
գուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 25 ր.
և Թիֆլիցի է հասնում երեկոյեան ժ.
12-ին 25 ր.:

Փոստային դնացքը Բազուից Թիֆլիցի
գուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 10 ր.
և Թիֆլիցի հասնում է երեկոյեան ժ.
5-ին 50 ր.:

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ ՎՐԱՅ ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻՆ ԽՐԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Թիֆլիցից հիւր հողու տեղ ունե-
ցող կառու. ուղեւորում է առաւօտեան
8 ժամին, գիշերում է Միլիթի կայարա-
նում. Վլադիկապոլսից է հասնում հե-
տեւեալ օրը ժամը 7—8-ին երեկոյեան:

Վեց հողու տեղ ունեցող հանրակառ-
քը (օմնիբուս) ուղեւորում է կէսօրից
լիտով ժամը 3-ին և առանց գիշերելու
տեղ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը
7—8-ին երեկոյեան:

Վլադիկապոլսից հիւր հողու տեղ
ունեցող կառու. ուղեւորում է առաւ-
տեան ժամը 8-ին, գիշերում է Միլիթի
կայարանում, Թիֆլիցի է հասնում հե-
տեւեալ օրը ժամը 7—8-ին երեկոյեան:

Վեց հողու տեղ ունեցող հանրակառ-

քը (օմնիբուս) ուղեւորում է կէսօրից
լիտով ժամը 3-ին և առանց գիշերելու
տեղ է հասնում հետեւեալ օր ժամը
7—8-ին երեկոյեան:

Երկրաշարժ փոստային - մարդատար,
Վլադիկապոլսից գուրս է գնում գիշեր-
ուայ փոստով առաւօտեան 10 ժ. և 30 ր.:

ԱՌԱՋԻՆ ՀԻՄՆԵՐԵՆԻ ԴԱՐՈՒՄԻՆԵՐԵՆԻ

Ամեն շաբաթ շոգինների երեկոյեան
Բաժնում, Սոխայի և Կ. Պոլսի միջև:

Բ. Նամայորհրդի և Գինիս:

Շաբաթ օրերը, լուս կիրակի գիշերուան
2 ժ.- շրջանաւոր ընթացքով բոլոր նա-
ւաւագիւտները:

Չորեքշաբթի օրերը, գիշերուայ ժամը
11 1/2-ին, խուճալ ընթացքով Սեւաստա-
պոլի վրայով:

Կինշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 4-ին
Նովոռոսիյսկի կիցի վրայով:

Բաժնում է հասնում:

Երկուշաբթի օրերը երեկոյեան, շրջա-
նաւոր ընթացքով բոլոր նաւահանիւ-
ների վրայով:

Երեքշաբթի օրերը առաւօտեան, ուղիւ
ընթացքով Սեւաստապոլի վրայով:

Չորեք օրերը առաւօտեան ուղիւ
ընթացքով Նովոռոսիյսկի և Կերչի վը-
րայով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՍՏՐԱՆՈՅ ԴԻԼԻՋԵՆՈՒՄ

Դեղք ՏԵՐԴԵՐԵԱՆԻՆ առաջարկում
է իւր սեպհական նոր ԱՍՏՐԱՆՈՅԸ
ԴԻԼԻՋԵՆՈՒՄ, դիւղի ամենահովա-
աստն տեղում, պարտէզով և ամեն
յարմարութիւնով:

Դիմել՝ Դիլիջան, ուղղակի իրան:
(86) (5—3)

Parfumerie Ganterie
MODES
H. BERLEMONT
COIFFEUR
de S. A. I. le Grand Duc
MICHEL NICOLAÉVITCH

Bonneterie pour hommes. Chapeaux pour
dames. Fleurs, plumes. Maroquinerie, ciseaux
rasoirs. Cravates, mouchoirs. Brosserie. Par-
fumerie française et anglaise des premières
maisons.

Salon de coiffures pour dames.

Օտար քաղաքացիների պատուէրները
կատարում են ամենայն ճշգրտութեամբ:
Верамонта, Дворцова ушма.
(91) (100—76)

ՀԱՅՈՒԵԿՅՈՒ ԹԻՖԼԻՋԻ ՓՈՒՆԴԱՐՔԸ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

91-ն Յունիսի 1893 թ.

Պ Ա Ն Ն Ք			
I	Անդամներ 1047	4,404,300—	
	Անդամակարներ հասած	800,440—	3,523,860
II	Դրամարկ	43,726	98
III	Ընթացիկ հաշիւ Պետ. բանկ. բ.	41,858	74
IV	Զեղծուան (Disconto) մուրհակաց երկու ստորագրութեամբ	2,324,367	59
V	Զեղծ. տոկ. թղ. կորսուների և այլն	21,288	69
VI	Զեղծուան սոյո - մուրհակների գրաւակաւով		
	ա) պետութեան ոչ ապահովելով արժեթղթերի 350,937—		
	բ) ապրանքների	19,775—	
	գ) անշարժ կալուածքների	172,845—	543,557
VII	Փողատուութիւն գրաւակաւով		
	ա) Պետութեան ապահ. տոկ. թղ.	570,535—	
	բ) < ոչ >	21,600—	
	գ) ապրանքների	—	
	դ) Ոսկուց և արծաթի	592,135—	
VIII	Առանձնական ընթացիկ հաշիւներ	943,113	21
IX	Պահեստի գրաւակաւների պատկ. տոկու. թղթեր	115,988	10
X	Ընթացիկ հաշիւ պատկանեալ արժեթղթեր	48,854	47
XI	Թղթակցներ		
	ա) Նոյա հաշիւը (Loro)	605,537 26	70
	Ընթացիկ հաշիւը (Nostro)	3,445,003 44	98
XII	Բոլորեւած մուրհակներ	3,306	96
XIII	Պայմանաւոր. անդուցած փողատու.	—	—
XIV	Մուրհակի և դրոշմակիր թղթեր	2,129	50
XV	Ընթացիկ ծախսեր	22,329	48
XVI	Յետ ստացուելիք ծախսեր	8,021	07
XVII	Կար. կարտիք և սկզբն. ծախսեր	3,487	73
XVIII	Ընթացիկ հաշիւ պայմ. մնացած անշարժ կաշի	29,272	30
XIX	Փողանցիկ գումարներ	34,224	35
	Բ. Ա.	12,352,065	87

Այսօր, կիրակէ, ամսոյս 13-ին հաւարարու ձամբուեցոց (Կարմիր Աւետարանի) եկեղեցում կատարուեալ է Միանիւ հայ դպրոցների ուսուցիչ՝
ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԵՐ-ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ
Հոգեւանդիւր: Ուստի հրաւիրվում են հանգուցեալի ընկերները լինելով եկեղեցին առաւօտեան 10 ժամին:

ԹԻՖԼԻՋԻ ԲԱՆԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԻ ԿՈՂՄԻՅ

Քաղաքային Խորհրդի պակաս անդամների (6) և կանդիդատների (ոչ պակաս 16-ից) ընտրութիւնը նշանակվում է կիրակի, ներկայ յու-
նիս ամսի 13-ին, առաւօտեան 9 ժամին, արքունական թատրոնում, որ
զանվում է Իսթանբուլ փողոցի վրայ:

Այս ընտրողական ժողովում, համաձայն քաղաքային գործերին
վերահսկող հաշիւագրական Խորհրդի 1893 թ. մայիսի 21-ի արած որո-
շումները, քուէարկութեան կենթարկուեան 364 անձերից նրանք (ի
բաց առեալ արդէն ընտրուած քաղաքային Խորհրդի 74 անդամները),
որոնք ընտրուելու վերաբերմամբ իրանց համաձայնութիւնը գրաւոր կը
լայտնեն քաղաքացիներին, նոյնպէս ընտրողները նրանք, որոնք անձամբ
ցանկութիւն կը յատնեն քուէարկութեան: Այդ դէպքում քուէարկութեան
ցանկացողները կարող են հարգելով տեղեկութիւն և իրանց հասարակա-
կան դիւրեք մասին:

Քաղաքապետը քուէարկութեան համաձայնութեան կամ ցանկանալու
համար լայնատարութիւնները կ'ընդունէ միմիայն մինչև հինգշաբթի
յունիսի 10-ը: Քաղաքային վարչութեան մէջ ցանկացողներին կը տրուի
364 անձերի ցուցակը, որ իւր ժամանակ հրատարակուեցաւ, ընտրու-
թիւններին վերաբերեալ կանոնները և հրահանգները նոյնպէս և քաղա-
քայ. կանոնադր. 24—33 յօդ. քաղաքացիները, Մայիսի 16-ին և 30-ին
ընտրութիւններին մասնակցելու համար տուած տոմսակները կ'ըն-
դունեն և յունիսի 13-ին ընտրողական ժողովին: Իսկ այն ընտրող-
ները, որոնք մայիսի 16-ի և 30-ի ընտրութիւններին տոմս